

ISSN 0556-1590



ПРИВРЕДНИ САВЕТНИК

ЧАСОПИС ЗА РАЧУНОВОДСТВО И ПОСЛОВНЕ ФИНАНСИЈЕ



3 и 4

Београд - 2026

ЈЕДНОДНЕВНИ СЕМИНАР – У САЛИ ПРИВРЕДНОГ САВЕТНИКА
И ПРЕКО ПЛАТФОРМЕ ZOOM

**УТВРЂИВАЊЕ ПОРЕЗА НА ИМОВИНУ
ЗА 2026. ГОДИНУ**

- Права на која се порез на имовину плаћа
- Одређивање непокретности за које је конкретно лице обвезник пореза на имовину за 2026. годину
- Ко су обвезници који воде пословне књиге?
- Настанак пореске обавезе (са освртом на зграде код којих је изграђен само конструктивни склоп)
- Начин утврђивања пореске основице
- Фер вредност као пореска основица
- „Тржишна“ вредност као пореска основица
- Књиговодствена вредност као пореска основица
- Набавна вредност као пореска основица
- Пореска стопа
- Пореска ослобођења
- Утврђивање пореза
- Промене у току 2026. године које утичу на утврђени порез
- Попуњавање пореске пријаве и прилога уз пријаву
- Одговори на питања

Предавач: Љиљана Петровић – некадашњи шеф Одсека за порез на имовину у Министарству

У сали Привредног саветника и преко интернет платформе Zoom	23. фебруар 2026. године
Почетак у 9,00 часова	

Накнада за присуствовање семинару износи 9.000 динара (са ПДВ) за претплатнике, а 15.000 динара (са ПДВ) за лица која нису претплатници.

У износ накнаде укључена је и презентација предавача у PDF формату, као и право на одложено гледање снимка семинара. За полазнике који семинару присуствују у сали Привредног саветника обезбеђено је послужење хране и пића.

Просторија Образовног центра Привредног саветника налази се у Булевару краља Александра бр. 86 на V спрату.

Пријављивање се врши попуњавањем и слањем пријаве на сајту www.privsav.rs, у оквиру секције **eПродавница – Семинари**.

Приликом пријављивања полазник треба да изабере да ли семинару жели да присуствује у просторији Образовног центра или онлајн преко платформе Zoom.

Детаљне информације у вези са пријављивањем, плаћањем и осталим питањима можете добити на тел: 011/3209-645 или путем мејла nenad.stokovic@privsav.rs

РЕДАКЦИЈА: Иван Антић, Снежана Анђић, др Петар Бабић, Весна Боровић, Никола Јеринић, Данијела Крајић Дамјановић, Горан Лазовић, др Милан Неговановић, Тијана Павловић и Душан Поповић

ИЗДАВАЧ: ПРИВРЕДНИ САВЕТНИК, д.о.о., Београд, Булевар краља Александра бр. 86
Поштански фах 504.

Текући рачуни: 205-5686-05, 170-900-30, 160-186875-14 и 220-135317-86

СЛУЖБА ОБЈАШЊЕЊА ПРОПИСА, тел.: 011-3209-600

СЛУЖБА ПРЕТПЛАТЕ, тел. 011-3209-630, e-mail: pretplataps@privsav.rs

ТЕХНИЧКА ПОДРШКА, тел. 011-3209-650, e-mail: onlinepodrska@privsav.rs

УРЕДНИК ПЕРИОДИЧНИХ ПУБЛИКАЦИЈА

Горан Лазовић, тел. 32-09-620

ЛЕКТОР

Саво Пешут

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

Иван Антић, тел. 32-09-667, e-mail: privrednis@privsav.rs

Адреса сајта на Интернету: www.privsav.rs

САДРЖАЈ:

Стр.

АКТУЕЛНОСТИ И НОВИ ПРОПИСИ

Нови усклађени износи акциза који се примењују од 15. фебруара 2026. године –
Весна Боровић – 5

РАЧУНОВОДСТВО, ПРОЦЕЊИВАЊЕ И ОБРАЧУНИ

Обрачун курсних разлика и ефеката валутне клаузуле на дан биланса – Данијела Крајић Дамјановић	11
1. Почетно признавање трансакција у страниј валути	11
2. Извештавање на крају наредних извештајних периода	12
3. Класификација билансних ставки на монетарне и немонетарне ставке	12
4. Превођење монетарних ставки на дан биланса	13
5. Немонетарне ставке	16
6. Почетно признавање и накнадно одмеравање аванса у страниј валути	18
Обрачун рачуноводствене амортизације за 2025. годину – Данијела Крајић Дамјановић	22
1. Средства за која се обрачунава рачуноводствена амортизација	22
2. Појединачни/групни обрачун амортизације и рачуноводствено евидентирање	25
3. Основица за обрачун рачуноводствене амортизације	26
4. Амортизациони период	27
5. Корисни век трајања средства	28
6. Методе амортизације и амортизациона стопа	28
7. Преиспитивање и промене корисног века трајања, методе обрачуна рачуноводствене амортизације и резидуалне вредности	33
8. Накнадни издаци у стална средства и њихов утицај на обрачун рачуноводствене амортизације	38

Обрачун набавне вредности продате робе – Иван Антић	42
1. Књиговодствено обухватање залиха робе у складу са пуним МСФИ, МСФИ за МСП и Правилником за микро правна лица	42
2. Продаја робе – излаз робе са залиха	43
3. Различити начини обрачуна набавне вредности продате робе	44
4. Књижење датог рабата и његов утицај на обрачун набавне вредности продате робе	46
5. Утицај књижења примљеног рабата на обрачун набавне вредности продате робе	48
6. Остала књижења која могу утицати на правилан обрачун набавне вредности продате робе	48
7. Закључак	49
Процењивање по фер вредности – др Милан Неговановић	50
1. Процена некретнина, постројења и опреме по поштој (фер) вредности	50
2. Процена нематеријалних улагања по поштој (фер) вредности	66
3. Процена инвестиционих некретнина по поштој (фер) вредности	67
4. Процена биолошких средстава по поштој вредности	70
Рачуноводствено обухватање државних давања – Душан Поповић	74
1. Рачуноводствено обухватање државних давања код лица која примењују пуне МСФИ	74
2. Рачуноводствено обухватање државних давања код лица која примењују МСФИ за МСП	81
3. Рачуноводствено обухватање државних давања код лица која примењују Правилник за микро правна лица	84
4. Донације добијене од невладиних развојних агенција	85
Резервисања за трошкове и ризике – Горан Лазовић	87
1. Појам и признавање резервисања	88
2. Која се резервисања могу признати у складу са МРС 37, Одељком 21 МСФИ за МСП и Правилником за микро и друга правна лица?	89
3. Обавезност резервисања и рачуноводствене политике	89
4. Признавање расхода по основу резервисања у пореском билансу	89
5. Почетно и накнадно одмеравање резервисања (процена, преиспитивање и употреба резервисања)	90
6. Обавеза дисконтовања	91
7. Резервисања за трошкове у гарантном року	92
8. Резервисања за трошкове обнављања природних богатстава	96
9. Резервисања за трошкове реструктурирања	96
10. Резервисања за трошкове судских спорова	97
11. Резервисања по основу штетних уговора	98
12. Резервисања за задржане кауције и депозите	98
13. Исказивање обавеза по основу краткорочних резервисања	100

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
658+657

ПРИВРЕДНИ саветник : часопис за рачуноводство
и пословне финансије / одговорни уредник Иван Антић

. - Год. 1, бр. 1 (1952)- . - Београд : Привредни саветник, 1952- (Београд : Birograf Comp). - 28 cm

Доступно и на: <https://www.privsav.rs/casopisi/privredni-savetnik/>. - Петнаестодневно. - Друго издање на другом медијуму:
Привредни саветник (CD-ROM) = ISSN 1821-1623

ISSN 0556-1590 = Привредни саветник
COBISS.SR-ID 1640064

14. Надокнаде од других	101
15. Резервисања, догађаји после извештајног периода и грешке	102
16. Потенцијалне обавезе и потенцијална имовина	105
Обрачун резервисања за отпремнине приликом одласка у пензију за 2025. годину – Горан Лазовић	107
1. Препоруке у погледу актуарских претпоставки	107
2. Препорука у погледу усвајања рачуноводствених политика по питању резервисања за отпремнине приликом одласка у пензију	110
3. Посебна напомена у погледу обрачуна резервисања за отпремнине	111
4. Пример обрачуна вредности резервисања	111
5. Књижење резервисања	117
6. Обелодањивање резервисања	118
Обезвређење финансијских средстава у складу са МСФИ 9 – Иван Трифковић	121
1. Уводне напомене	121
2. Општи приступ	122
3. Одмеравање очекиваних кредитних губитака	125
4. Поједностављени приступ обезвређивања потраживања од купаца, потраживања за лизинг и уговорна средства	128
Догађаји након датума биланса стања – др Милан Неговановић	141
1. Датум одобравања и датум усвајања финансијских извештаја	141
2. Корективни догађаји након дана биланса стања	142
3. Некорективни догађаји након дана биланса стања	147

ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ

Достављање годишњих финансијских извештаја за 2025. годину Агенцији за привредне регистре – др Милан Неговановић	150
1. Новине у вези са достављањем годишњег финансијског извештаја за 2025. годину	151
2. Евиденција обвезника	152
3. Достављање годишњег финансијског извештаја и документације путем ПИС АПР	153
4. Подаци о лицу одговорном за вођење пословних књига и састављање финансијског извештаја у захтеву за јавно објављивање	154
5. Обим ГФИ који се достављају АПР	155
6. Рокови за достављање годишњих финансијских извештаја Агенцији за привредне регистре	156
7. Изјава о неактивности	156
8. Додатна документација коју имају обавезу да достављају обвезници ревизије	157
9. Обједињени годишњи извештај о пословању и обједињени ревизорски извештај	158
10. Добровољна ревизија	158
11. Провера испуњености услова и јавно објављивање финансијског извештаја, изјаве о неактивности и додатне документације од стране АПР	158
12. Отклањање недостатака у неисправном ГФИ	159
13. Поступање са финансијским извештајима састављеним од стране правног лица или предузетника који није уписан у Регистар пружалаца рачуноводствених услуга	160
14. Упис у Регистар финансијских извештаја, издавање и јавно објављивање потврде о том упису	160
15. Јавно објављивање исправних финансијских извештаја и документације	160

16. Јавно објављивање неисправних финансијских извештаја и документације	161
17. Јавно објављивање других информација	161
18. Замена јавно објављених финансијских извештаја и документације	161
19. Накнаде за објављивање и замену финансијских извештаја и документације	162
20. Посебни захтеви обвезника	165
21. Казнене одредбе	166
Разврставање пословних субјеката по величини на основу финансијских извештаја за 2025. годину – Горан Лазовић	167
1. Разврставање правних лица и предузетника	167
2. Разврставање група правних лица	170
Састављање образаца финансијских извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике (исказивање података у обрасцима финансијских извештаја)	173
I. Садржина позиција у Обрасцу Биланс стања – Иван Антић	175
II. Садржина позиција у Обрасцу Биланс успеха – Иван Антић	176
III. Извештај о осталом резултату – др Милан Неговановић	177
IV. Састављање статистичког извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике – др Милан Неговановић	184
V. Састављање извештаја о токовима готовине – Весна Боровић	192
VI. Извештај о променама на капиталу – др Милан Неговановић	206
VII. Напомене уз финансијске извештаје – др Милан Неговановић	208

ПОРЕЗ НА ДОБИТ

Обрачун пореске амортизације за 2025. годину – Данијела Крајић Дамјановић	215
1. Обрачун пореске амортизације сталних средстава стечених закључно са 31. децембром 2018. године	216
2. Обрачун пореске амортизације сталних средстава стечених од 1. јануара 2019. године	223
3. Обрачун пореске амортизације у случају накнадних улагања завршених од 1. јануара 2019. године која се укључују у набавну вредност сталних средстава	231

ПОРЕЗ НА ПРИХОДЕ ОД САМОСТАЛНЕ ДЕЛАТНОСТИ

Подношење пријаве и утврђивање доприноса за самосталне уметнике (Образац ППД-СУ) – Никола Јеринић	235
1. Самостални уметник као обвезник доприноса	235
2. Могућност мировања обавезе по основу доприноса	236
3. Попуњавање Обрасца ППД-СУ	237

АКТУЕЛНИ ПОДАЦИ

Актуелни подаци – Весна Боровић	239
--	------------

НОВИ УСКЛАЂЕНИ ИЗНОСИ АКЦИЗА КОЈИ СЕ ПРИМЕЊУЈУ ОД 15. ФЕБРУАРА 2026. ГОДИНЕ

Усклађивање, односно индексација износа акциза прописана је одредбама члана 17. ст. 1. и 5. и члана 40в ст. 1. и 2. Закона о акцизама („Службени гласник РС“, бр. 22/01, . . . и 109/25 – у даљем тексту: Закон).

Одредбама члана 17. ст. 1. и 5. Закона, прописано је да се динарски износи акциза из члана 9. ст. 1. и 5. и чл. 12а, 14, 14а, 14б, 40а и 40х Закона усклађују годишњим индексом потрошачких цена у календарској години која претходи години у којој се усклађивање врши, према подацима републичког органа надлежног за послове статистике.

Подсећамо на то да су чланом 9. став 1. Закона прописани износи акциза на деривате нафте, биогорива и биотечности, а ставом 5. тог члана прописани су износи до којих се умањује плаћена акциза, ако купац – крајњи корисник користи акцизне производе за намене за које остварује право на рефакцију плаћене акцизе у складу са чл. 39а, 39б и 39г Закона. Индексација тих износа врши се у складу са чланом 17. Закона.

Чл. 12а, 14, 14а, 14б, 40а и 40х Закона, прописани су износи акциза на алкохолна пића, кафу, течности за пуњење електронских цигарета, никотинске врећице, природни гас за крајњу потрошњу и компримовани природни гас, чија се индексација врши у складу са чланом 17. Закона, а чланом 40в Закона прописана је индексација динарских износа акциза на цигарете произведене у земљи и на цигарете из увоза, као и акциза на цигаре и цигарилосе, чији се износи усклађују са годишњим индексом потрошачких цена у складу са чланом 17. Закона.

Међутим, треба имати у виду то да је прелазном одредбом члана 6. Закона о изменама и допунама Закона о акцизама („Службени гласник РС“, бр. 109/25), прописано да ће се прво наредно усклађивање динарских износа акцизе на цигарете вршити почев од јануара 2027. године, а по истеку календарске године у којој, према

подацима републичког органа надлежног за послове статистике, индекс потрошачких цена прелази 2%.

С тим у вези, акциза на цигарете из увоза и на цигарете произведене у земљи (тарифне ознаке номенклатуре ЦТ 2402 20 10 00 и 2402 20 90 00) није предмет усклађивања у 2026. години и у периоду од **1. јануара до 30. јуна 2026. године** плаћа се у износу од **106,90 дин/пак** у складу са чланом 40а Закона, о чему смо детаљније писали у ПС, бр. 24/25, стр. 40.

Такође, прво наредно усклађивање динарских износа акцизе на течности за пуњење електронских цигарета извршиће се почев од јануара 2027. године, индексом потрошачких цена у 2026. години.

Будући да акциза на течности за пуњење електронских цигарета такође није предмет усклађивања у 2026. години, ова акциза се плаћа у износу утврђеном чланом 14а Закона, односно у износу од **13,12 дин/мл** за период од **1. јануара до 31. децембра 2026. године**, о чему смо детаљније писали у ПС, бр. 21/25, стр. 12.

У складу са овлашћењем из члана 17. ст. 1. и 5. и члана 40в ст. 1–3. и 5. Закона, Влада Републике Србије утврдила је и објавила у „Службеном гласнику РС“, бр. 12/26, усклађене износе акциза који се **примењују од 15. фебруара 2026. године** и које дајемо у наставку.

1. Преглед усклађених динарских износа акциза који се примењују од 15. фебруара 2026. године

Нови усклађени динарски износи акциза примењују се од **15. фебруара 2026. године**, у складу са изменом усклађених износа акцизе која је објављена у „Службеном гласнику РС“, бр. 12/26.

Динарски износи акциза из члана 9. став 1, члана 12а, члана 14, члана 14б, члана 40г, члана 40а став 1. и члана 40х став 1. Закона, **усклађени годишњим индексом потрошачких цена у 2025. години**, сагласно члану 17. став 1. и члану 40в ст. 1, 2. и 5. Закона, су:

ОБРАЧУН КУРСНИХ РАЗЛИКА И ЕФЕКТА ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ НА ДАН БИЛАНСА

Рачуноводственог обухватања трансакција и салда у страним валутама врши се на начин прописан:

– МРС 21 – Ефекти промене девизних курсева („Службени гласник РС“, бр. 123/20);

– Одељком 30 – Превођење страних валута из МСФИ за МСП („Службени гласник РС“, бр. 83/18);

– Правилником о начину признавања, вредновања, презентације и обелодањивања позиција у појединачним финансијским извештајима микро и других правних лица („Службени гласник РС“, бр. 89/20 – у даљем тексту: Правилник за МПЛ).

Код састављања финансијских извештаја пословни субјект одређује своју функционалну валуту, преводи ставке у иностраној валути у своју функционалну валуту и евидентира ефекте тог превођења на начин прописан конкретним оквиром за финансијско извештавање који конкретан ентитет примењује.

Функционална валута је валута примарног економског окружења у ком пословни субјект послује. Према члану 42. став 2. Закона о рачуноводству ("Службени гласник РС", бр. 73/2019, 44/2021 – др. закон), износи у пословним књигама, финансијским извештајима, одлукама, као и друге финансијске и нефинансијске информације, изражавају се у динарима. Према члану 41. Закона о девизном пословању ("Службени гласник РС", бр. 62/2006, ... и 19/2025), за потребе књиговодства и статистике примењује се званични средњи курс динара. Према томе, **за наше домаће пословне субјекте функционална валута је динар.**

Трансакција у иностраној валути је трансакција која је деноминована или захтева измирење у иностраној валути, укључујући и трансакције које настају када пословни субјект:

(а) купује или продаје добра или услуге чије су цене деноминоване у иностраној валути;

(б) позајмљује или даје позајмицу у случају када су износи обавеза или потраживања деноминирани у иностраној валути; или

(ц) на неки други начин стиче или отуђује средства или ствара или измирује обавезе, деноминоване у иностраној валути.

Према дефиницији из параграфа 8 МРС 21, курсна разлика је разлика која је резултат превођења датог броја јединица једне валуте у другу валуту по различитим девизним курсевима.

Посебан начин деноминација трансакција у иностраној валути јесте уговарање „валутне клаузуле“. Чланом 2. Закона о девизном пословању, валутна клаузула дефинисана је као уговарање вредности обавезе у девизама (валута обавезе) у Републици, с тим што се плаћање и наплаћивање по тим уговорима врши у динарима (валута исплате).

1. Почетно признавање трансакција у иностраној валути

Трансакција у иностраној валути се код почетног признавања евидентира у функционалној валути тако што се на **износ у иностраној валути примењује промттни девизни курс функционалне валуте и стране валуте на датум трансакције.**

Девизни курс је однос размене између две валуте. Датум трансакције је датум на који се трансакција по први пут квалификује за признавање у складу са МСФИ. Из практичних разлога, често се користи курс који је приближан стварном курсу на датум трансакције, примера ради, може се користити просечан недељни, или месечни курс за све трансакције у свакој иностраној валути, које су се обавиле у току тог периода. Међутим, ако курс значајно флукутира, коришћење просечног курса за период није прикладно.

ОБРАЧУН РАЧУНОВОДСТВЕНЕ АМОРТИЗАЦИЈЕ ЗА 2025. ГОДИНУ

Амортизација је систематска алокација амортизационог износа на трошкове у току корисног века средства. Суштина је да се **износ који се амортизује постепено преноси на терет расхода током читавог процењеног корисног века трајања средства** у којем ће то средство омогућавати притицање економских користи у пословни субјект, а све у циљу одговарајуће периодизације расхода, поштовања начела узрочности прихода и расхода и исправног обрачуна рачуноводственог резултата периода.

Обрачун амортизације за рачуноводствене сврхе пословни субјекти врше на начин прописан одговарајућим оквиром за финансијско извештавање који примењују, односно у складу са пуним Међународним рачуноводственим стандардима и Међународним стандардима финансијског извештавања (у наставку: пуни МСФИ), Међународним стандардом финансијског извештавања за мале и средње ентитете (у наставку: МСФИ за МСП) или Правилником о начину признавања, вредновања, презентације и обелодањивања позиција у појединачним финансијским извештајима микро и других правних лица („Службени гласник РС“, бр. 89/2020 – у даљем тексту: Правилник за микро и друга правна лица), као и на основу интерних просуђивања и правила усвојених интерним Правилником о рачуноводству и рачуноводственим политикама сваког конкретног пословног субјекта. При томе, интерним **Правилником о рачуноводству и рачуноводственим политикама потребно је уредити следећа питања:**

- средства за која се обрачунава рачуноводствена амортизација;
- основицу за обрачун амортизације (набавна вредност, резидуална – преостала вредност);
- амортизациони период и почетак обрачуна рачуноводствене амортизације;

- амортизационе стопе (корисни век трајања средстава);
- методе обрачуна рачуноводствене амортизације, и
- преиспитивање резидуалне вредности, корисног века средстава и методе амортизације.

Напомињемо, привредни субјекти рачуноводствену амортизацију за 2025. годину обрачунавају **на потпуно исти начин као и претходне године**, имајући у виду то да се прописи којима се уређује рачуноводствена амортизација нису мењали.

Рачуноводствена амортизација евидентирана у пословним књигама на рачуну 540 не признаје се за пореске сврхе, тако да је за потребе састављања пореског биланса и утврђивање основице за обрачун пореза на добит и износа пореза потребно утврдити пореску амортизацију на начин прописан Законом о порезу на добит правних лица („Службени гласник РС“, бр. 25/01, ... и 94/24) и подзаконским актима донетим на основу овог закона, о чему детаљна објашњења дајемо у посебном чланку у овом броју часописа.

1. Средства за која се обрачунава рачуноводствена амортизација

Рачуноводствена амортизација се, уз одређене изузетке, обрачунава на нематеријалну имовину, некретнине, постројења и опрему, а код пословних субјеката који примењују пуне МСФИ и на вишегодишње засаде. Дакле, у питању су стална средства која се постепено троше преносећи део своје вредности на учинке. Са друге стране, на обртна средства не обрачунава се рачуноводствена амортизација.

У складу са МРС 1 Презентација финансијских извештаја, пословни субјект класификује средство као обртно када:

ОБРАЧУН НАБАВНЕ ВРЕДНОСТИ ПРОДАТЕ РОБЕ

Рачуноводствена регулатива којом је уређено одмеравање залиха није се мењала у односу на претходни период, па се објашњење која дајемо у наставку не разликују у односу на она која смо давали ранијих година.

1. Књиговодствено обухватање залиха робе у складу са пуним МСФИ, МСФИ за МСП и Правилником за микро правна лица

Залихе робе се, према одредбама МРС 2 – *Залихе*, мере по набавној вредности или по нето остваривој вредности, уколико је нето остварива вредност нижа. Када се роба набавља, она се почетно вреднује по набавној вредности, а приликом билансирања утврђује се да ли је нето остварива вредност нижа и онда се, евентуално, залихе исказују по тој вредности.

Калкулација у трговини (lat. calculatio – срачунавање, прерачун) представља поступак израчунавања структуре набавне цене и продајне цене трговинске робе. Калкулација набавне или продајне цене саставља се посебно за сваку набавку робе и представља основ за књижење у финансијском књиговодству.

Калкулација набавне вредности има за циљ да утврди трошкове трговца који су настали до момента ускладиштења робе у складиште, односно продавницу. Набавна вредност **робе не представља трошак периода у којем је роба набављена, већ трошак периода у којем је роба продата**, у складу са начелом узрочности прихода и расхода.

Набавну вредност робе чине сви трошкови набавке и други настали трошкови неопходни за довођење залиха на њихово садашње место и стање (МРС 2, параграф 10). Сама структура набавне вредности робе састоји се од нето фактурне вредности и зависних трошкова набавке.

Трошкови набавке обухватају куповну цену, увозне дажбине и друге порезе (осим оних који се могу накнадно повратити од пореских органа), трошкове превоза, манипулативне трошкове (утовар, претовар, истовар и

сл.) и друге трошкове који се могу директно приписати стицању робе. **Попусти, рабати и друге сличне ставке одузимају се при утврђивању трошкова набавке.** Уколико би се они књижили на други начин дошло би до нереалног исказивања набавне вредности продате робе и вредности робе на залихама, што ћемо објаснити у примеру бр. 2. у наставку текста.

У трошкове набавке се не могу укључити курсне разлике директно настале приликом недавне набавке робе из иностранства у случају велике девалвације или депресијације вредности домаће валуте против којих не постоји ниједно практично средство заштите и које утичу на обавезе које се не могу измирити (МРС 21 – Ефекти промена девизних курса).

Трошкови камата и други трошкови позајмљивања се могу укључити у зависне трошкове набавке, у складу са МРС 23 – Трошкови позајмљивања, једино у случајевима када се ради о роби код које је потребан значајан временски период за довођење у стање погодно за продају (некретнине, већи објекти и сл.) и када се трошкови позајмљивања могу непосредно приписивати стицању такве робе. Међутим, роба која је у моменту стицања (набавке) спремна за употребу (продају), не испуњава услове за укључивање трошкова позајмљивања (нема третман квалификованих средстава, односно средстава која испуњавају услове), па, према томе, **нема могућности да се у зависне трошкове набавке такве робе укључе трошкови позајмљивања.**

Принципи на којима је заснована садржина одељка 13 – Залихе у МСФИ за МСП се у потпуности подударају са садржином МРС 2 – Залихе. По овом питању, рачуноводствена правила у Правилнику за микро и друга правна лица су усаглашена са МСФИ за МСП.

Међутим, за разлику од МРС 23, Одељак 25 МСФИ за МСП прописује другачији третман трошкова камата

ПРОЦЕЊИВАЊЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ

У овом чланку објашњена је процена по фер вредности материјалних и нематеријалних облика имовине – основних средстава, инвестиционих некретнина, нематеријалних улагања и биолошких средстава. О процени по фер вредности финансијских пласмана и хартија од вредности детаљније пишемо у посебном чланку.

У чланку је објашњено рачуноводствено обухватање процене фер вредности у складу са комплетним МСФИ, док је на специфичности МСФИ за МСП и за микроправна лица посебно указано.

Овај чланак разматра пре свега начин рачуноводственог евидентирања ефеката процене по фер вредности основних средстава, нематеријалне имовине и биолошких средстава у складу са оквиром за финансијско извештавање у Србији. Сам поступак процене по фер вредности, методе које се користе, хијерархија фер вредности и слично уређени су *МСФИ 13 Одмеравање фер вредности* о коме смо писали у ПС 21-22/2014.

1. ПРОЦЕНА НЕКРЕТНИНА, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМЕ ПО ПОШТЕНОЈ (ФЕР) ВРЕДНОСТИ

Сагласно са МРС 16, привредно друштво и друго право лице има могућност избора да ли ће накнадно мерење након почетног признавања да врши по набавној вредности или по цени коштања (модел набавне вредности), или по поштеној (фер) вредности (модел ревалоризације).

Изабрани модел треба утврдити општим актом (правилником) о рачуноводству и рачуноводственим политикама и он се примењује доследно – у дужем временском периоду (више година).

Уколико се пословни субјект определио за **модел набавне вредности** исказана вредност ставке некретнина постројења и опреме у билансу стања представља

набавну вредност или цену коштања умањену за исправку вредности по основу амортизације и исправку вредности по основу обезвређења. Ако је модел набавне вредности изабран, не врши се процена по поштеној вредности.

По **моделу ревалоризације** вредност по којем се ставка некретнине, постројења и опреме исказује у билансу стања представља процењену фер вредност на дан ревалоризације, умањену за укупан износ исправки по основу амортизације и укупан износ исправки по основу губитака због обезвређења.

По првој верзији МСФИ за МСП, мала и средња правна лица у Србији некретнине, постројења и опрему могу да вреднују искључиво по моделу набавне вредности. Међутим, у складу са извршним изменама Одељка 17 у другој верзији МСФИ за МСП, дозвољена је примена модела ревалоризације за процењивање некретнина, постројења и опреме. Ове измене су званично преведене и објављене у нашој земљи у октобру 2018. године са применом од 2019. године. Дозвољена је била и њихова ранија примена код састављања финансијских извештаја за 2018. годину (као што је могла и претходних година), ако се тако одлучи.

Уколико се мало или средње правно определи за примену измењеног одељка 17 МСФИ за МСП и жели да врши билансно исказивање некретнина, постројења и опреме по фер вредности са стањем на дан 31.12.2025. године, потребно је да надлежни орган управе усвоји измену општег акта о рачуноводству којом ће се извршити промена рачуноводствене политике и прелазак са модела набавне вредности на модел ревалоризације у складу са пар. 17.15Б–Д МСФИ за МСП.

РАЧУНОВОДСТВЕНО ОБУХВАТАЊЕ ДРЖАВНИХ ДАВАЊА

У зависности од професионалне регулативе за рачуноводствено извештавање коју пословни субјекти примењују, рачуноводствено обухватање државних давања врши се у складу са:

– МРС 20 – *Рачуноводствено обухватање државних давања и обелодањивање државне помоћи* („Службени гласник РС“, бр. 123/2020);

– Одељком 24 МСФИ за МСП – *Државна давања* („Службени гласник РС“, бр. 83/2018), и

– Чл. 15, 18. и 40. *Правилника о начину признавања, вредновања, презентације и обелодањивања позиција у појединачним финансијским извештајима микро и других правних лица* („Службени гласник РС“, бр. 89/2020 – у даљем тексту: Правилник за микро правна лица, или Правилник).

Код лица која су финансијске извештаје за 2024. годину састављала у складу са пуним МСФИ, МСФИ за МСП или Правилником, при чему су исту регулативу наставила да примењују и у 2025. години, **рачуноводствени третман државних давања остаје непромењен**, будући да у поменутих регулативама није било измена.

1. Рачуноводствено обухватање државних давања код лица која примењују пуне МСФИ

1.1. Појам државних давања

Државна давања представљају **помоћ државе** у облику преноса ресурса ентитету по основу испуњених извесних услова у прошлости или будућности који се односе на пословне активности ентитета. Под државом се у овом контексту подразумевају влада, државне

агенције и слична тела, било да су локална, национална, било интернационална.

Државна давања не укључују оне облике државне помоћи који се не могу у разумној мери вредносно исказати, као и трансакције са државом које се не могу разликовати од уобичајених пословних трансакција ентитета.

Примери помоћи где се не може поуздано одредити вредност су бесплатни технички или маркетиншки савети и обезбеђење гаранција.

Пример помоћи која се не може разликовати од уобичајених пословних трансакција ентитета је државна политика набавке по основу које је настао део продаје ентитета. Постојање користи би могло бити неоспорно, али сваки покушај раздвајања пословних активности од државне помоћи би, такође, могао да буде прилично произвољан.

Државна давања се понекад другачије називају, на пример, дотације, субвенције или премије.

Државна помоћ су мере предузете од стране државе са намером да пружи економску корист специфичну за ентитет или скуп ентитета који испуњавају одређене критеријуме. То значи да се државном помоћи не сматрају посредно пружене користи од стране државе кроз акције које утичу на опште услове привређивања, попут наметања конкурентима ограничења у привређивању или обезбеђивања инфраструктуре у областима у развоју (нпр., кроз побољшање опште транспортне и комуникацијске мреже и пружање погодности, као што је изградња мреже за одводњавање и наводњавање, која је стално расположива за коришћење читавој локалној заједници).

Државна помоћ може имати више облика, који се разликују како по природи дате помоћи, тако и по условима који су повезани са њом. Сврха помоћи може бити подстицање корисника да предузме одређене активности које иначе не би предузео да није обезбеђена помоћ.

РЕЗЕРВИСАЊА ЗА ТРОШКОВЕ И РИЗИКЕ

Рачуноводствена правила у погледу признавања и одмеравања резервисања за трошкове и ризике углавном су међусобно усаглашена у **МРС 37, Одељку 21 МСФИ за МСП и у Правилнику о начину признавања, вредновања, презентације и обелодањивањима позиција у појединачним финансијским извештајима микро и других правних лица** („Службени гласник РС“, бр. 89/2020 – у даљем тексту: Правилник за микро и друга правна лица). Највећа разлика је у погледу обавеза обелодањивања информација у Напоменама уз финансијске извештаје, јер су упутства за потребе обелодањивања у МРС 37 уређена нешто детаљније у односу на она у Одељку 21 МСФИ за МСП, као и она у члану 46. Правилника за микро и друга правна лица¹. Постоје и друге, мање значајне, разлике и њих посебно истичемо у наставку.

Кад је реч о овим резервисањима, нема никаквих измена у односу на прошлу годину.

Правна лица и предузетници који финансијске извештаје за 2025. годину састављају у складу са **МСФИ за МСП или у складу са Правилником за микро и друга правна лица**, резервисања за трошкове и ризике **врше на исти начин као и прошле године**, будући да по овом питању није било измена.

Лица која приликом састављања финансијских извештаја за 2025. годину примењују пуне МСФИ, у овом домену поступају на исти начин као и претходне године, уз подсећање на то да је један део резервисања из делокруга МРС 37 прешао раније

у делокруг других стандарда (нарочито МСФИ 15² и МСФИ 16³).

У погледу пореског признавања ових резервисања, у складу са Законом о порезу на добит правних лица („Службени гласник РС“, бр. 25/01, ... и 94/24 – у даљем тексту: ЗПДПЛ), није било промена у односу на претходну годину.

Ова резервисања се, по правилу, исказују на рачунима групе 40 – Дугорочна резервисања, односно на рачуну 467 – Обавезе за краткорочна резервисања⁴.

Троцифрени рачуни на којима се евидентирају резервисања, као и са њима у вези рачуни прихода и расхода, нису се мењали у односу на претходну годину (у примени су одредбе Правилника о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике⁵, односно одредбе Правилника о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за друга правна лица⁶).

² На пример, када купац нема опцију куповине гаранције одвојено од производа или услуга, продавац треба да је рачуноводствено обухвати у складу са МРС 37, али када та опција постоји, или када обећана гаранција (или неки њен део) пружа и неку услугу купцу осим уверавања да је добро или услуга у складу са договореном спецификацијом, онда се та гаранција рачуноводствено обухвата у складу са МСФИ 15. Такође, продаја са правом повраћаја рачуноводствено се обухвата код продавца у складу са МСФИ 15.

³ У новембру 2022. године издали смо детаљан Приручник за примену МСФИ 9, МСФИ 15 и МСФИ 16 (www.privsav.rs/publikacije/prirucnik-za-primenu-msfi-9-msfi-15-i-msfi-16/).

⁴ МРС 37, Одељак 21 МСФИ за МСП и Правилник за микро и друга правна лица не праве поделу резервисања на дугорочна и краткорочна. Више о томе да ли ће се неко резервисање исказивати у оквиру дугорочних или краткорочних обавеза пишемо у тачки 13. овог чланка.

⁵ „Службени гласник РС“, бр. 89/2020.

⁶ „Службени гласник РС“, бр. 89/2020.

¹ Имајући у виду одредбе члана 46. Правилника за микро и друга правна лица, пословни субјекти који га примењују, у вези са резервисањима за трошкове и ризике, могу обелоданити исте информације као и они који примењују МСФИ за МСП.

ОБРАЧУН РЕЗЕРВИСАЊА ЗА ОТПРЕМНИНЕ ПРИЛИКОМ ОДЛАСКА У ПЕНЗИЈУ ЗА 2025. ГОДИНУ

О резервисањима за отпремнине приликом одласка у пензију, јубиларним наградама и другим резервисањима по основу примања запослених, детаљно смо писали у ПС 23/16. Тада смо дефинисали појам резервисања у складу са МРС 19 и Одељком 28 МСФИ за МСП, истакли разлике у захтевима између ова два стандарда, указали на то која се резервисања могу исказати у нашим условима и поновили бројна ограничења за њихово увођење, дали смернице за њихово утврђивање и сагледали порески аспект. Поред тога, указали смо на то **која су правна лица обавезна да уводе овај вид резервисања а која нису, као и чиме се руководити приликом доношења одлуке о томе да ли уводити резервисања или не.**

О овим врстама резервисања писали смо детаљно и у нашем Приручнику за примену контног оквира за привредна друштва, задруге и предузетнике у складу са МСФИ за МСП и Правилником за микро правна лица (издање из новембра 2021. године).

Када је реч о овим резервисањима, нема никаквих измена у односу на прошлу годину у смислу правила и принципа њиховог обрачунавања и начина евидентирања у пословним књигама.

Такође, у погледу пореског признавања ових резервисања, у складу са Законом о порезу на добит правних лица који се примењује за 2025. годину, није било промена у односу на 2024. годину.

У наставку дајемо **препоруке у погледу актуарских претпоставки за 2025. годину**, које у нашим условима, према нашем мишљењу, могу да задовоље захтеве МРС 19 и МСФИ за МСП, као и одређена **објашњења за боље разумевање и коришћење модела за обрачун резервисања за отпремнине приликом одласка у пензију (у даљем тексту: отпремнине)** за она лица која имају обавезу утврђивања, исказивања и обелодањивања ових резервисања. Поред тога, дајемо и **примере књижења и обелодањивања у складу са**

МРС 19 за оне који примењују пуне МСФИ и у складу са Одељком 28 МСФИ за МСП за оне које примењују МСФИ за МСП.

Желимо да истакнемо да **пословни субјекти који своје финансијске извештаје за 2025. годину састављају у складу са Правилником о начину признавања, вредновања, презентације и обелодањивањима** позиција у појединачним финансијским извештајима микро и других правних лица („Службени гласник РС“, бр. 89/20 – у даљем тексту: Правилник за микро и друга правна лица) **немају обавезу**, али имају право да изврше ову врсту резервисања на основу члана 33. став 1. тачка 4) и члана 7. став 3 тог правилника¹, а процењивање износа врши се на основу веродостојне документације и то на начин уређен општим актом пословног субјекта (правилником о рачуноводству и рачуноводственим политикама). Ова категорија пословних субјеката могла је да врши (имала је право, не и обавезу) ова резервисања и у претходним пословним годинама.

1. Препоруке у погледу актуарских претпоставки

Актуарске претпоставке на којима модел за обрачун ових резервисања почива треба да представљају најбољу процену варијабли, које ће одредити коначни износ резервисања. С обзиром на то да се актуарске пројекције односе на будуће догађаје и да су засноване на претпоставкама, оне не морају остати непромењене током целог периода пројекције. Стога, процена вредно-

¹ Ова врста резервисања могла би се сврстати у „друга“ резервисања. Такође, у случају када за конкретну ситуацију и трансакцију нису прописана одговарајућа начела и правила одредбама Правилника за микро и друга правна лица, пословни субјект може применити критеријуме за признавање и вредновање имовине, **обавеза**, прихода и **расхода** и резултата пословања који су прописани МСФИ за МСП, односно пуним МСФИ.

ОБЕЗВРЕЂЕЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА У СКЛАДУ СА МСФИ 9

1. Уводне напомене

Пословни субјекти који за признавање, вредновање, презентацију и обелодањивање позиција у финансијским извештајима примењују „пуне“ Међународне стандарде финансијског извештавања (у даљем тексту: МСФИ), обезвређење финансијских средстава врше у складу са МСФИ 9 – *Финансијски инструменти*.

МСФИ 9 се уврштава у групу три велика стандарда финансијског извештавања, у којој се, поред њега, налазе још и МСФИ 15 – *Приходи од уговора са купцима* и МСФИ 16 – *Лизинг*. Примена ових стандарда подразумева постојање одговарајуће рачуноводствене евиденције која ће обезбедити све потребне податке за испуњење захтева стандарда, али и поред постојања такве евиденције, у пракси се могу појавити ситуације које додатно компликују примену стандарда и чине је комплексном.

Привредни субјекти који имају обавезу примене пуних МСФИ, као и субјекти који су се определили за примену пуних МСФИ, дужни су да примене и МСФИ 9 приликом састављања редовних годишњих финансијских извештаја на дан 31.12.2025. године.

У овом чланку нећемо се бавити стандардом у целини, већ само једним његовим, можда и најинтересантнијим, а свакако најизазовнијим делом, који се односи на обезвређење, односно на утврђивање очекиваних кредитних губитака (ECL – *expected credit losses*).

Кредитни губици дефинишу се као разлика између свих уговорених новчаних токова који припадају пословном субјекту у складу са уговором и свих новчаних токова које тај субјект очекује да прими, дисконтованих по оригиналној ефективној каматној стопи (ЕКС). Очекивани кредитни губици обухватају се у пословним књигама као исправка вредности.

ECL приступ за резултат има рано признавање кредитних губитака, јер укључује не само губитке који су већ настали, већ и очекиване будуће кредитне губитке – то је модел који гледа у будућност.

Основно правило када је у питању обезвређење финансијских средстава подразумева да се очекивани кредитни губици признају за:

- а) финансијска средства која се одмеравају по амортизованој вредности;
- б) финансијска средства која се одмеравају по фер вредности кроз остали свеобухватни резултат;
- в) потраживања по основу лизинга (МСФИ 16);
- г) потраживања од купаца;
- д) уговорна средства (*contract assets* – МСФИ 15);
- ђ) кредитне обавезе;
- е) уговоре о финансијским гаранцијама.

Финансијска средства и обавезе које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха нису предмет обезвређења у складу са основним правилом, због тога што потенцијална обезвређења ових финансијских инструмената представљају део одређивања њихове фер вредности, па су самим тим и укључена у коначно одређену фер вредност.

МСФИ 9 прописује два основна приступа за признавање очекиваних кредитних губитака и то:

1. Општи приступ, и
2. Поједностављени приступ.

Суштина **општег приступа** је да се финансијски инструменти групишу у три нивоа или фазе према њиховом кредитном квалитету (промене кредитног ризика од момента почетног признавања) и да се очекивани кредитни губици признају у складу са одређеним нивоом у који су инструменти сврстани. Вредновање очекиваних кредитних губитака код општег приступа врши се¹:

- као 12-месечно обезвређење, уколико су инструменти сврстани у први ниво односно фазу, односно
- као обезвређења током века трајања (*life time ECL*), ако су инструменти класификовани у други, или трећи ниво, односно фазу.

¹ МСФИ 9, пар. 5.5.3 и 5.5.5

ДОГАЂАЈИ НАКОН ДАТУМА БИЛАНСА СТАЊА

У финансијским извештајима рачуновођа треба да прикаже стање на дан биланса и да укључи све пословне промене до дана биланса.

Поред тога, приликом састављања завршног рачуна потребно је узети у обзир и одређене пословне промене које су се десиле после дана биланса, а до дана одобравања финансијских извештаја од стране управе.

Предмет овог текста је рачуноводствено обухватање и евидентирање пословних промена, тј. догађаја након дана биланса у складу са захтевима МРС 10 Догађаји после извештајног периода, као и у складу са МСФИ за МСП (одељак 32 Догађаји после извештајног периода) и Правилником за микроправна лица (члан 11). **Нема никаквих разлика у третману догађаја након датума биланса стања између комплетних МСФИ на једној и у МСФИ за МСП и Правилника за микроправна лица на другој страни.**

1. ДАТУМ ОДОБРАВАЊА И ДАТУМ УСВАЈАЊА ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА

МРС 10 догађаје након дана биланса стања дефинише као оне повољне или неповољне догађаје који настану између краја извештајног периода и дана када су финансијски извештаји одобрени за издавање.

За догађаје настале после датума биланса стања битан је датум одобравања финансијских извештаја јер се догађајима након датума биланса стања сматрају пословне промене настале после 31.12.2025. године до тог датума.

У нашој земљи, где се за велику већину привредних субјеката пословна и извештајна година поклапа са календарском годином и дан биланса је 31.12, догађаји након дана биланса су догађаји (пословне промене) настале у раздобљу од 1.01. наредне године до дана када се финансијски извештаји одобравају од стране директора, одбора директора или другог органа.

За правилну примену МРС 10 одељка 32 МСФИ за МСП и члана 11. Правилника за микроправна лица потребно је правити **разлику између одобравања и усвајања финансијских извештаја, односно датума одобравања и датума усвајања финансијских извештаја.**

Финансијске извештаје одобравају директор, одбор директора и други орган правног лица, односно предузетник.

Датум одобравања финансијских извештаја од стране управе обавезно се обелодањује у Напоменама уз финансијске извештаје. Корисно је да директор, одбор директора, предузетник или други орган управе који одобрава финансијске извештаје донесе посебну одлуку у којој се наводи датум под којим су финансијски извештаји одобрени за издавање и достављање надлежним институцијама. То је одређени датум током године, а најкасније до 31. марта 2026. године, а значајан је за полагање рачуна јер се пословне промене настале од 1. јануара до датума одобравања финансијских извештаја сматрају догађајима након дана биланса.

Догађаји после датума одобравања финансијских извештаја до дана усвајања и предаје завршног рачуна не сматрају се догађајима након дана биланса стања.

Сагласно са параграфом 17. МРС 10, правно лице у Напоменама уз финансијске извештаје обелодањује датум када су финансијски извештаји одобрени за издавање и ко је то одобрење дао. Уколико власници правног лица или друга лица имају право на измене и допуне финансијских извештаја, у Напоменама се обелодањује и та чињеница.

Идентично је прописано параграфом 32.9 МСФИ за МСП, као и чланом 11. став 3. Правилника за микро и друга правна лица.

ДОСТАВЉАЊЕ ГОДИШЊИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА ЗА 2025. ГОДИНУ АГЕНЦИЈИ ЗА ПРИВРЕДНЕ РЕГИСТРЕ

У овом чланку објашњавамо обавезе привредних субјеката у вези са достављањем годишњих финансијских извештаја (у даљем тексту: ГФИ) за 2025. годину Агенцији за привредне регистре (у даљем тексту: АПР) и њиховог јавног објављивања од стране овог јавног органа.

Прописи који се примењују на испуњавање наведених обавеза нису се мењали у односу на прошлу годину, па се достављање и јавно објављивање ГФИ за 2025. годину врши у складу са непромењеним одредбама Закона о рачуноводству („Службени гласник РС“, бр. 73/19 и 44/21 – др. закон) и одредбама Правилника о условима и начину јавног објављивања финансијских извештаја и вођењу Регистра финансијских извештаја („Службени гласник РС“, бр. 142/20, 139/22 и 97/24 – у даљем тексту: Правилник о јавном објављивању ФИ) који је донекле измењен у односу на прошлу годину.

Међутим, АПР је ипак извршила одређене измене у вези са достављањем ГФИ за 2025. годину које смо посебно истакли у Тачки 1 у наставку чланка.

Обавезу достављања и јавног објављивања ГФИ (сходно члану 2. Правилника о јавном објављивању ФИ) имају:

- привредна друштва;
- Народна банка Србије, банке, платне институције, институције електронског новца;
- друштва за осигурање и друштва за реосигурање;
- даваоци финансијског лизинга;
- добровољни пензијски фондови и друштва за управљање добровољним пензијским фондовима;
- инвестициони фондови и друштва за управљање инвестиционим фондовима са јавном понудом, односно алтернативним инвестиционим фондовима;
- берзе и брокерско-дилерска друштва;
- Централни регистар, депо и клиринг хартија од вредности;
- факторинг друштва;

– задруге;

– установе које обављају делатност ради стицања добити;

– правна лица која у складу са посебним прописима примењују одредбе Закона о рачуноводству;

– друга правна лица чије се пословање делом финансира из јавних прихода или других наменских извора, а делом или у целини оствареним приходима на тржишту или по основу учлањења и која се не оснивају ради стицања добити. То су политичке организације, синдикалне организације са својством правног лица, фондације и задужбине, удружења, коморе, цркве и верске заједнице у делу обављања привредне или друге делатности у складу са прописима којима је уређено обављање тих делатности, као и друге организације организоване по основу учлањења;

– предузетници који пословне књиге воде по систему двојног књиговодства;

– правна лица и други облици организовања које је правно лице основало у иностранству, ако за њих прописима тих држава није утврђена обавеза вођења пословних књига и састављања финансијских извештаја;

– огранци и други организациони делови правних лица са седиштем у иностранству, који обављају привредну делатност у Републици Србији, ако посебним прописима није друкчије уређено;

– стечајна маса стечајног дужника над којом се наставља поступак стечаја у случају обуставе или закључења тог поступка над стечајним дужником, у смислу закона којим се уређује стечај.

Немају обавезу достављања ГФИ Агенцији субјекти који нису обвезници Закона о рачуноводства, као што су:

– директни и индиректни корисници буџетских средстава и организације обавезног социјалног осигурања који завршне рачуне за 2025. годину састављају

РАЗВРСТАВАЊЕ ПОСЛОВНИХ СУБЈЕКТА ПО ВЕЛИЧИНИ НА ОСНОВУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА ЗА 2025. ГОДИНУ

1. Разврставање правних лица и предузетника

Чланом 6. Закона о рачуноводству („Службени гласник РС“, бр. 73/19 и 44/21 – др. Закон – у даљем тексту: Закон) прописано је да се **правна лица и предузетници разврставају по величини на микро, мала, средња и велика** правна лица. У зависности од тога у коју величину су пословни субјекти разврстани, одређује се примена рачуноводствене регулативе, обавеза вршења ревизије, обим образаца редовног годишњег финансијског извештаја, односно документације који се достављају Агенцији за привредне регистре (у даљем тексту: АПР) ради објављивања.

Величина правних лица и предузетника која ће се примењивати за 2026. годину утврђује се на основу одређених података из редовних годишњих финансијских извештаја (у даљем тексту: РГФИ) за 2025. годину, који су унети у посебни информациони систем АПР. Разврставање по величини за 2026. годину врши се на основу података о просечном броју запослених у 2025. години, износу остварених пословних прихода у 2025. години и вредности укупне aktive утврђене на датум биланса редовног годишњег финансијског извештаја за 2025. годину (31.12.2025. год.). Ово разврставање верификује (потврђује) АПР.

Правна лица и предузетници основани у 2025. години (новоосновани обвезници), односно предузетници који су у тој години почели да воде пословне књиге по систему двојног књиговодства, величину, утврђену на основу података из РГФИ за 2025. годину и броја месеци пословања, користе за 2025. и за 2026. годину.

Напомињемо, а у складу са информацијама објављеним на интернет страници АПР, правна лица и предузетници којима АПР није верификовао величину утврђену на основу финансијских извештаја за 2024. годину (зато што нису предали финансијски извештај за 2024. годину, или финансијски извештај за 2024. годину није уписан у Регистар финансијских извештаја услед утврђених недостатака и сл.), величину могу утврдити на основу калкулатора за разврставање, по основу

података из финансијских извештаја за 2024. годину, који је постављен на интернет страни АПР (како би та правна лица и предузетници утврдили величину којом би се определиле обавезе у вези са састављањем и достављањем финансијских извештаја и документације за 2025. годину.).

У складу са чланом 6. став 2. Закона, у **микро правна лица** разврставају се правна лица и предузетници који на датум биланса не прелазе граничне вредности два од следећих критеријума:

- 1) просечан број запослених 10;
- 2) пословни приход 700.000 евра у динарској противвредности;
- 3) вредност укупне active на датум биланса 350.000 евра у динарској противвредности.

У складу са чланом 6. став 3. Закона, у **мала правна лица** разврставају се правна лица и предузетници који на датум биланса прелазе граничне вредности два критеријума за микро правна лица, али не прелазе граничне вредности два од следећих критеријума:

- 1) просечан број запослених 50;
- 2) пословни приход 8.000.000 евра у динарској противвредности;
- 3) вредност укупне active на датум биланса 4.000.000 евра у динарској противвредности.

У складу са чланом 6. став 4. Закона, у **средња правна лица** разврставају се правна лица и предузетници који на датум биланса прелазе граничне вредности два критеријума за мала правна лица, али не прелазе граничне вредности два од следећих критеријума:

- 1) просечан број запослених 250;
- 2) пословни приход 40.000.000 евра у динарској противвредности;
- 3) вредност укупне active на датум биланса 20.000.000 евра у динарској противвредности.

У **велика правна лица**, у складу са чланом 6. став 5. Закона, разврставају се правна лица и предузетници

САСТАВЉАЊЕ ОБРАЗАЦА ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА ЗА ПРИВРЕДНА ДРУШТВА, ЗАДРУГЕ И ПРЕДУЗЕТНИКЕ (ИСКАЗИВАЊЕ ПОДАТАКА У ОБРАСЦИМА ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА)

Редовни годишњи финансијски извештаји за 2025. годину састављају се по истим правилима у односу на претходну годину и достављају се Агенцији за привредне регистре (у даљем тексту: Агенција) у складу са Законом о рачуноводству („Службени гласник РС“, бр. 73/19 и 44/21, у даљем тексту: Закон) и подзаконским прописима донетим на основу тог закона.

Садржина и форма образаца, као и садржина позиција у обрасцима финансијских извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике који пословне књиге воде по систему двојног књиговодства (у даљем тексту: правна лица и предузетници) прописани су Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја и садржини и форми обрасца Статистичког извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике („Службени гласник РС“, бр. 89/20) у даљем тексту: Правилник о обрасцима).

Обрасци финансијских извештаја су:

- Биланс стања (Извештај о финансијској позицији у смислу Међународног рачуноводственог стандарда 1 Презентација финансијских извештаја – у даљем тексту: МРС 1),

- Биланс успеха (Извештај о добитку или губитку у смислу МРС 1),

- Извештај о осталом резултату (Извештај о укупном осталом резултату у смислу МРС 1),

- Извештај о токовима готовине,

- Извештај о променама на капиталу, и

- Напомене уз финансијске извештаје.

Уз редовне годишње финансијске извештаје саставља се и Статистички извештај.

Обим финансијских извештаја првенствено зависи од величине обвезника извештавања, осим за друга правна лица код којих је битна и регулатива коју она примењују, о чему смо детаљније писали у чланку: „Састављање, достављање и јавно објављивање финансијских извештаја за 2025. годину“, он је објављен у овом броју часописа.

Одредбе Правилника о обрасцима односе се на сва правна лица, осим на Народну банку Србије, банке, друштва за осигурање, даваоце финансијског лизинга, добровољне пензијске фондове и друштва за управљање добровољним пензијским фондовима, инвестиционе фондове и друштва за управљање инвестиционим фондовима, Централни регистар, депо и клиринг хартија од вредности, берзе и брокерско-дилерска друштва, као и на друга правна лица дефинисана Законом.

Одредбе Правилника о обрасцима односе се и на институције електронског новца, платне институције, друштва за посредовање у осигурању, друштва за заступање у осигурању и предузетнике – заступнике у осигурању.

Одредбе овог правилника односе се и на:

- 1) предузетнике који у складу са Законом пословне књиге воде по систему двојног књиговодства;

ОБРАЧУН ПОРЕСКЕ АМОРТИЗАЦИЈЕ ЗА 2025. ГОДИНУ

Обрачун пореске амортизације уређен је одредбама чл. 10. и 10а Закона о порезу на добит правних лица („Службени гласник РС“, бр. 25/01, . . . и 94/24 – у наставку: ЗПДПЛ) за стална средства стечена до краја 2018. године, односно одредбама члана 106 истог закона за стална средства стечена почев од 2019. године.

У циљу додатних прецизирања, појашњења и вршења одговарајућих обрачуна пореске амортизације у складу са чл. 10. и 10а ЗПДПЛ, примењује се Правилник о начину разврставања сталних средстава по групама и начину утврђивања амортизације за пореске сврхе („Службени гласник РС“, бр. 116/04, . . . и 8/19 – у наставку: Стари Правилник), док су неопходна прецизирања и појашњења у вези са обрачуном пореске амортизације у складу са чланом 106 ЗПДПЛ дата Правилником о амортизацији сталних средстава која се признаје за пореске сврхе („Службени гласник РС“, бр. 93/2019 – у наставку: Нови Правилник).

Обрачун амортизације која се признаје као расход за пореске сврхе за 2025. годину врши се применом истих правила и поступака као за претходну годину, имајући у виду то да се наведени порески прописи нису мењали.

Поступак обрачуна пореске амортизације, односно амортизације која се признаје као расход за пореске сврхе за 2025. годину, објаснићемо посебно за:

- стална средства стечена закључно са 31. децембром 2018. године применом „старих“ правила;
- стална средства стечена од 1. јануара 2019. године применом „нових“ правила, и
- стална средства стечена закључно са 31. децембром 2018. године на којима су почев од 1. јануара 2019. године завршена накнадна улагања која се у складу са рачуноводственим прописима капитализују, односно укључују у набавну вредност ових средства,

а која су обухваћена прелазним одредбама Старог Правилника.

Упоредни преглед „старих“ и „нових“ правила за обрачун пореске амортизације дали смо у ПС 1/20.

Подсећамо на то да се **обрачун пореске амортизације** (како према „старим“, тако и према „новим“ правилима) **врши за стална средства**, и то:

– **материјална средства** чији је век трајања дужи од једне године и која се сагласно са рачуноводственим прописима и рачуноводственим стандардима, у пословним књигама обвезника признају као **стална средства**, осим природних богатстава која се не троше (на пример, земљиште), и

– **нематеријална средства**, осим гудвила.

Рачуноводственим прописима дефинисано је да се одређено средство признаје као стално средство уколико је кумулативно испуњено следеће:

- од њега се очекује притицање будућих економских користи, и
- набавна вредност/цена коштања тог средства може се поуздано одмерити.

Поред тога, потребно је да набавна вредност/цена коштања средства прелази минималну вредност дефинисану интерним општим актом конкретног обвезника (тј. ону из Правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама), као критеријум за признавање сталних средстава, као и да је процењени век трајања средства дужи од годину дана.

Са друге стране, ставке које се сматрају залихама у складу са рачуноводственим прописима, **укључујући и стална средства намењена продаји (и групу за отуђење)**, не подлежу обрачуна пореске амортизације.

Напомињемо да правна лица која порески биланс састављају на Обрасцу ПБ 1, укупан износ **рачуноводствене амортизације исказују на ред. бр. 20** тог

ПОДНОШЕЊЕ ПРИЈАВЕ И УТВРЂИВАЊЕ ДОПРИНОСА ЗА САМОСТАЛНЕ УМЕТНИКЕ (ОБРАЗАЦ ППД-СУ)

Према одредбама члана 58. ст. 2. и 3. Закона о култури („Службени гласник РС“, бр. 72/09,... и 76/23), самостални уметник јесте физичко лице које самостално, у виду занимања, обавља уметничку делатност и коме је репрезентативно удружење у култури¹ утврдило статус лица које самостално обавља уметничку делатност у области културе. У обављању делатности ово лице, уз лично име, може да користи ознаку „самостални уметник”.

За потребе доказивања статуса самосталног уметника, односно лица које самостално обавља уметничку или другу делатност у области културе – издаје се уверење. Самостални уметник коме је репрезентативно удружење у култури утврдило статус лица које самостално обавља уметничку или другу делатност у области културе дужан је да се **лично**, у року од три дана од дана почетка обављања делатности самосталног уметника **обавезно пријави код Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, као и код Републичког фонда за здравствено осигурање**, подношењем Обрасца М.

1. Самостални уметник као обвезник доприноса

Према дефиницији из члана 6. тачка 16) Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање („Службени гласник РС“, бр. 84/04,... и 109/25 – у наставку текста: ЗДОСО), самостални уметник је осигураник – физичко лице које самостално, у виду занимања, обавља уметничку делатност и коме је репрезентативно удружење у култури утврдило статус лица које самостално обавља уметничку или другу делатност у области културе, у складу са Законом о култури, **ако није осигурано по другом основу**.

Према томе, реч је о физичким лицима – осигураницима самосталне уметничке делатности, односно

делатности у области културе, **за која је то једини и искључиви основ осигурања и плаћања доприноса.**

Самостални уметник је, у складу са одредбама ЗДОСО, обвезник доприноса за пензијско и инвалидско осигурање (ПИО) и доприноса за здравствено осигурање. Стопе по којима се обрачунавају и плаћају доприноси су:

– допринос за ПИО 24% и

– допринос за здравствено осигурање 10,3%.

Основица доприноса за самосталне уметнике је опорезиви приход по основу обављања уметничке делатности на који се плаћа порез на доходак грађана, по закону који уређује порез на доходак грађана, остварен у години за коју се утврђују и плаћају доприноси (члан 25. став 1. ЗДОСО). Према томе, основуцу за утврђивање коначне обавезе доприноса за самосталне уметнике за 2025. годину, чини укупан збир остварених прихода у 2025. години по основу обављања уметничке делатности, умањен за нормиране или стварне трошкове.

Ови осигураници дужни су да поднесу надлежној филијали Пореске управе пријаву за утврђивање доприноса за социјално осигурање, и то ради утврђивања коначне обавезе доприноса за 2025. годину и аконтационе обавезе доприноса за 2026. годину. Пријава се подноси организационој јединици Пореске управе надлежној према месту пребивалишта, у папирном облику, путем поште или непосредно на писарници надлежне организационе јединице. Образац наведене пореске пријаве може се преузети са сајта Пореске управе (www.purs.gov.rs), у делу Предузетници/ Пореске пријаве и образци.

Пријава се подноси на Обрасцу ППД-СУ до 15. фебруара 2026. године (тј. 18. фебруара, с обзиром на то да су 15. 16. и 17. фебруар нерадни дани), односно у року од 15 дана од дана стицања статуса самосталног уметника, у складу са чланом 58а став 6. ЗДОСО. Образац ППД-СУ прописан је Правилником о обрасцу пријаве за утврђивање обавезе доприноса за обавезно

¹ Регистар репрезентативних удружења у култури може се наћи на интернет страници Министарства културе.

АКТУЕЛНИ ПОДАЦИ

1. ПРОСЕЧНА МЕСЕЧНА ЗАРАДА ПО ЗАПОСЛЕНОМ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

МЕСЕЦ 2025. године	Број „Службеног гласника РС“	Бруто зарада		Нето зарада	
		износ	ланчани индекс	износ	ланчани индекс
Јануар (Укупно)	28/25	148.440,00	100,0	107.476,00	99,2
Фебруар (Укупно)	38/25	142.908,00	96,3	103.519,00	96,3
Март (Укупно)	45/25	148.652,00	104,0	108.013,00	104,3
Април (Укупно)	56/25	150.777,00	101,4	109.272,00	101,2
Мај (Укупно)	66/25	148.930,00	98,8	107.705,00	98,6
Јун (Укупно)	76/25	147.947,00	99,3	107.075,00	99,4
Јул (Укупно)	83/25	150.646,00	101,8	109.071,00	101,9
Август (Укупно)	93/25	146.026,00	96,9	105.590,00	96,8
Септембар (Укупно)	105/25	150.947,00	103,4	109.147,00	103,4
Октобар (Укупно)	118/25	153.153,00	101,5	110.670,00	101,4
Новембар (Укупно)	8/26	154.772,00	101,1	111.987,00	101,2

2. МИНИМАЛНА ЗАРАДА

Запослени има право на минималну зараду за стандардни учинак и време проведено на раду. Основица за обрачун социјалних доприноса је бруто минимална зарада. Уколико је бруто минимална зарада (БМЗ) виша од најниже основице, доприноси се обрачунавају на БМЗ, а уколико је БМЗ нижа, основица за обрачун доприноса је најнижа основица. Минимална зарада увећава се за износ регреса за годишњи одмор, топлог obroка, као и за износ увећане зараде за минули рад, за рад у дане празника (државних и верских), за рад ноћу и за прековремени рад.

Минимална зарада за период **јануар–децембар 2026. године**, утврђена је у нето износу од **371 динар** по радном часу и примењује се за исплате од 1. јануара 2026. године закључно са 31. децембром 2026. године.

Нови износ минималне зараде од 371,00 динар нето по радном сату, примењује се на све исплате минималне зараде које се буду вршиле почев од 1. јануара 2026. године, без обзира на месец за који се врши исплата.

Минимална зарада за период јануар–децембар 2026. године

Ред. бр.	Месец 2026.	Број радних сати у месецу	Нето мин. зарада	Бруто мин. зарада
1	Фебруар	160	59.360,00	79.797,29
2	Мај, Август и Новембар	168	62.328,00	84.031,24
3	Јануар, Март, Април, Јун, Септембар и Октобар	176	65.296,00	88.265,19
4	Јул и Децембар	184	68.264,00	92.499,14

3. НАЈНИЖА МЕСЕЧНА ОСНОВИЦА ЗА ОБРАЧУН СОЦИЈАЛНИХ ДОПРИНОСА

Најнижа месечна основица за обрачун доприноса за обавезно социјално осигурање износи **51.297 динара** (146.564 x 35%), а примењује се од 1. јануара 2026. године. Најнижа месечна основица примењује се до краја 2026. године, а објављена је у „Службеном гласнику РС“, бр. 112/25.

СНИМЦИ СЕМИНАРА И КУРСЕВА ДОСТУПНИ СУ НА НАШЕМ ВЕБ САЈТУ



Обавештавамо Вас да путем наше интернет странице <https://www.privsav.rs/> у одељку **Е-продавница/Снимци семинара и курсева** можете купити право на гледање снимака актуелних семинара и курсева у организацији Привредног саветника.

Куповином права на гледање снимка семинара или курса стичете овлашћење да одабрани семинар/курс гледате у периоду од 7 узастопних дана.

Период од 7 дана започиње тренутком одобравања регистрације на Zoom платформи путем које се снимци емитују.

По извршеној регистрацији, наша служба претплате ће извршити верификацију Ваших података и проследити Вам упутство за плаћање. Преглед доступних семинара и курсева дат је у табели у наставку.

Ред. бр.	Назив семинара / курса	Цена за претплатнике*	Цена за непретплатнике*
1	Примена Закона о електронским отпремницама	9.000	15.000
2	Курс – Практична обука за електронско евидентирање обрачуна ПДВ и претходног пореза (18 часова)	30.000	30.000
3	Порез на добит по одбитку и ПДВ аспекти опорезивања нерезидентних правних лица	9.000	15.000
4	Порески и рачуноводствени аспект датих и примљених аванса	9.000	15.000
5	ПДВ аспекти промета добара и услуга из области грађевинарства	9.000	15.000
6	Измене и допуне сета пореских прописа	Бесплатно**	15.000
7	Контрола девизног пословања резидената и нерезидената	9.000	15.000
8	Примена МСФИ 9, МСФИ 15 и МСФИ 16 приликом састављања финансијских извештаја	9.600	18.000
9	Рачуноводствено евидентирање основних средстава – некретнина, постројења, опреме и инвестиционих некретнина	9.000	15.000
10	Обавезе рачуновођа у области спречавања прања новца и новине у евиденцији стварних власника	9.000	15.000
11	Електронско архивирање	Бесплатно**	15.000
12	Трансферне цене	9.000	15.000
13	Курс – Практична обука за обрачун зарада, накнада зарада и осталих личних примања (40 часова)	48.000	48.000
14	Курс – Рачуноводство привредних друштава и предузетника (84 часа)	27.500	27.500
15	Курс – Рачуноводство привредних друштава и предузетника са књигама (84 часа)	40.000	40.000

* цене су исказане са урачунатим ПДВ

** снимци семинара који су бесплатни за претплатнике налазе се у претплатничком делу сајта www.privsav.rs у секцији „За презимање“

АКТУЕЛНО ИЗДАЊЕ ПРИВРЕДНОГ САВЕТНИКА

Др Ратомир Ђировић

ПРИРУЧНИК ЗА ПРИМЕНУ МСФИ 9, МСФИ 15 И МСФИ 16

- са примерима књижења и моделом Правилника о
рачуноводственим политикама у складу МСФИ -



Београд, новембар 2022.

Приручник садржи детаљна објашњења примене три нова и најсложенија Међународна стандарда финансијског извештавања МСФИ 9 – Финансијски инструменти, МСФИ 15 – Приходи од уговора са купцима и МСФИ 16 – Лизинг.

МСФИ 9 и МСФИ 15 примењују се у Републици Србији од 2020. године а МСФИ 16 од 2021. године. Примена ових стандарда међусобно је повезана, тако да субјекти који примењују пуне МСФИ морају детаљно да познају захтеве који су прописани овим стандардима.

Ови стандарди настали су као одговор рачуноводствене професије на светску економску кризу из 2007. године и садрже нова решења која треба да допринесу реалнијем исказивању финансијског резултата и финансијског положаја привредних субјеката.

МСФИ 9 прописује нову и једноставнију класификацију финансијских инструмената, уводи нове моделе признавања очекиваних кредитних губитака за финансијске инструменте, потраживања од купаца, средства по основу уговора и финансијски лизинг. Овај стандард поједностављује примену рачуноводства хеџинга (заштите) и проширује спектре ситуација на које се може применити рачуноводство заштите. Циљ новина које доноси МСФИ 9 у односу на ранији МРС 39 је да се поједностави финансијско извештавање применом јасног и лакшег начина класификације

финансијских инструмената, уклањањем прага за признавање кредитних губитака и промене захтева за рачуноводство заштите.

МСФИ 15 садржи детаљна правила за признавање прихода када се добра и услуге преносе на купца у току одређеног временског периода и/или у одређеном тренутку времена. За утврђивање прихода овај стандард прописује јединствен **модел у пет корака** заснован на принципима који се примењују на све уговоре са купцима који су у делуокругу тог стандарда. Уређује и признавање трошкова који настају у вези са закључивањем и извршавањем уговора о продаји од стране продавца. Овај стандард доноси значајне новине приликом утврђивања прихода у делатностима које имају уговоре са различитим обавезама извршења (нпр. телекомуникационе компаније) и уговоре који обухватају више периода испуњавања обавеза према купцима (нпр. грађевинске, индустријске, пољопривредне и друге производне компаније), начин утврђивања прихода је знатно другачији у односу на раније примењиване стандарде.

МСФИ 16 прописује принципе за признавање, мерење, презентацију и обелодањивање лизинга (закупа). Циљ је да се у финансијским извештајима даваоца и корисника лизинга обезбеде релевантни подаци на начин који верно представља трансакције лизинга. Из аспекта корисника лизинга, финансијски и пословни лизинг третира се на исти начин, тако што се имовина са правом коришћења исказује као имовина корисника лизинга која подлеже амортизацији а укупна обавеза коју ће корисник лизинга плаћати за период закупа исказује се као обавеза у Билансу стања. Примена овог стандарда значајно мења структуру прихода и расхода у Билансу успеха и финансијски положај у Билансу стања корисника лизинга, што корисницима финансијских извештаја пружа релевантне податке за оцену профитабилности и бонитета субјеката који примењују тај стандард.

Обим: 416 страна

Цена: 9.900 динара са ПДВ